

EKSĀMENS MATEMĀTIKĀ
9. KLASEI
 2019
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Izlasi dotos apgalvojumus! Novērtē katra apgalvojuma patiesumu un savu vērtējumu atzīmē ar „X” atbilstošajā lodziņā!

Aizpilda skolotājs:

	Apgalvojums	Patiess	Aplams
1.	Parabolas $y = -2x^2 + 9$ zari ir vērsti uz leju.		
2.	$(a - 5)^2 = (5 - a)^2$		
3.	$4^{-2} = -16$		
4.	Ja viens no blakusleņķiem ir šaurs, tad otrs blakusleņķis ir taisns.		
5.	Riņķa līnijas garums ir aptuveni trīs reizes lielāks nekā riņķa līnijas diametra garums.		

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

6.–10. uzdevumā apvelc pareizās atbildes burtu!

6. Kurš skaitlis pieder skaitļu intervālam (4; 5)?

- A $\sqrt{36}$ B $\sqrt{10}$ C $\sqrt{5}$ D $\sqrt{20}$

6. _____

7. Kurš no apgalvojumiem ir patiess?

- A $25\% > \frac{1}{4}$ B $75\% = \frac{1}{5}$ C $25\% < \frac{1}{3}$ D $75\% < \frac{1}{6}$

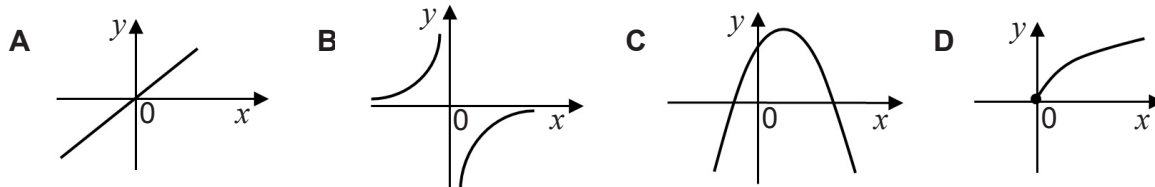
7. _____

8. Dziesmu un deju svētkos no skolas piedalījās x skolēni. Zināms, ka 30% jeb 12 skolēni bija deju kolektīva dalībnieki. Kurš vienādojums apraksta doto situāciju?

- A $x : 0,3 = 12$ B $0,3 \cdot x = 12$ C $12 \cdot 0,3 = x$ D $12 \cdot x = 0,3$

8. _____

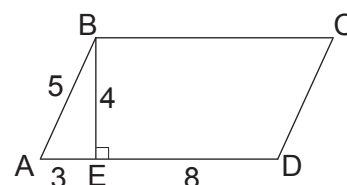
9. Dots funkciju grafiku skices. Kuras funkcijas definīcijas apgabalam nepieder skaitlis 0?

9. _____

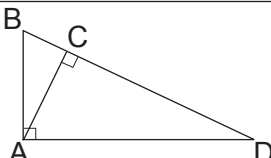

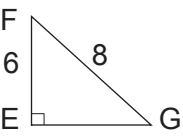
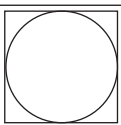
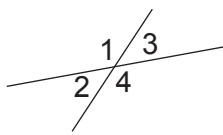
10. Kurš skaitlis izsaka dotā paralelograma ABCD laukumu?

- A 20   B 22   C 44   D 55

10. _____

Atbildi ieraksti lodziņā!

11.	Dota vienādība $8x^3 \cdot \dots = 8x^{12}$. Kas jāieraksta daudzpunktes vietā, lai vienādība būtu patiesa?		11. _____
12.	Saskaiti daļas $\frac{m}{m-n} + \frac{3}{n}$.		12. _____
13.	Sadali polinomu $y^2 - xy + 5y$ reizinātājos, iznesot kopīgo reizinātāju pirms iekavām.		13. _____
14.	No formulas $\rho = \frac{m}{V}$ izsaki lielumu V .		14. _____
15.	Aprēķini proporcijas $\frac{16}{27} = \frac{x}{54}$ nezināmo locekli.	$x =$	15. _____
16.	Uz spēļu kuba vienas skaldnes uzrakstīts burts A. Cik liela varbūtība, ka, metot spēļu kubi, uzkrītis burts A?		16. _____
17.	Cik dažādu divciparu skaitļu var uzrakstīt ar cipariem 5 un 6 (cipari drīkst atkārtoties)?		17. _____
18.	Atrisini vienādojumu $\frac{x-5}{x+5} = 0$.	$x =$	18. _____
19.	Aprēķini $\frac{10^{12}}{10^{13}}$.		19. _____
20.	Dots $\triangle BCA \sim \triangle BAD$. Uzraksti atbilstošo malu attiecību.	$\frac{CA}{AD} =$ _____	20. _____
21.	Dzelzceļa tilta pār Raunas upi augstums ir 24 m. Nosaki, kādā mērogā fotogrāfijā ir redzams tilta augstums.	1 :	21. _____
22.	Aprēķini taisnleņķa trijstūra GEF leņķa EFG kosinusu.	$\cos EFG =$	22. _____
23.	Kvadrātā, kura perimetrs ir 100 cm, ievilks riņķis. Aprēķini riņķa rādiusu.	cm	23. _____
24.	$\angle 2$ un $\angle 3$ summa ir 36°. Aprēķini $\angle 1$.	$\angle 1 =$ _____ $^\circ$	24. _____
25.	Uzzīmē figūru, kurai ir tieši divas simetrijas asis, un novelc tās.		25. _____
Vieta aprēķiniem			Kopā par 1. daļu: _____

EKSĀMENS MATEMĀTIKĀ
9. KLASEI
 2019
 SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (8 punkti).

1.1. Atver iekavas un saviec līdzīgos locekļus.

$$(3 - \sqrt{5})(3 + \sqrt{5}) + (3 + \sqrt{5})^2$$

Aizpilda skolotājs:

1.1. _____

1.2. Atrisini nevienādību. Atbildi pieraksti kā skaitļu intervālu.

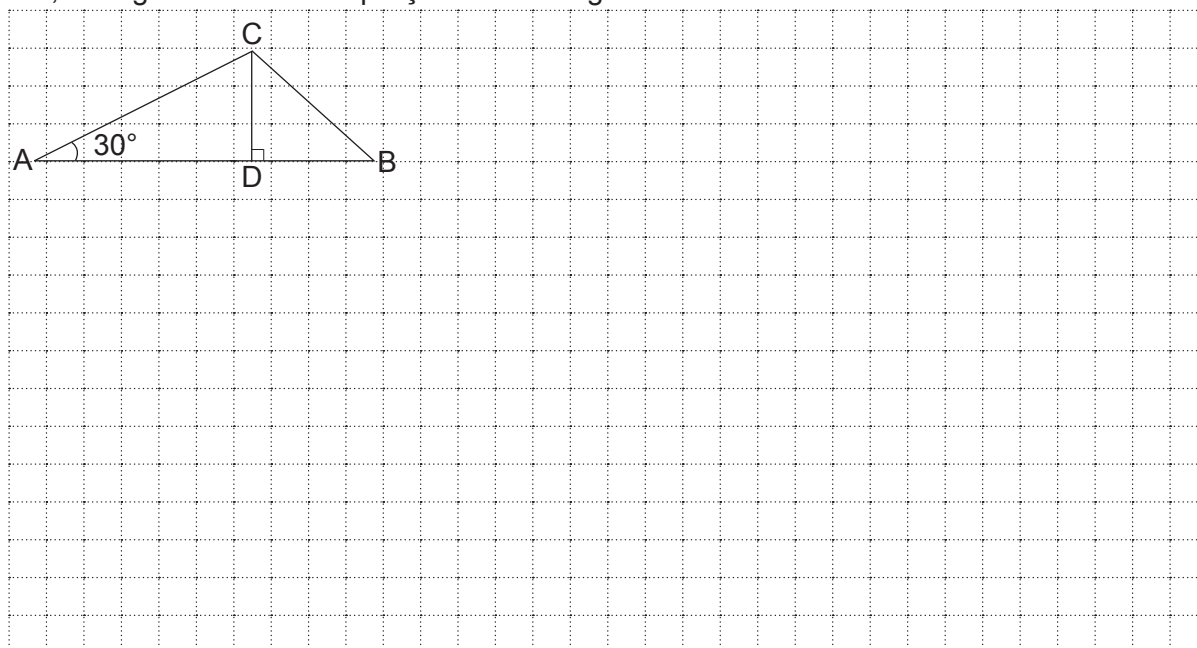
$$x(x - 6) \geq (x - 8)(x + 6)$$

1.2. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

2. uzdevums (5 punkti).

Dots trijstūris ABC, $\angle A = 30^\circ$ un $BC = \sqrt{41}$ cm. No virsotnes C pret malu AB novilkts augstums CD, kura garums ir 5 cm. Aprēķini malas AB garumu.

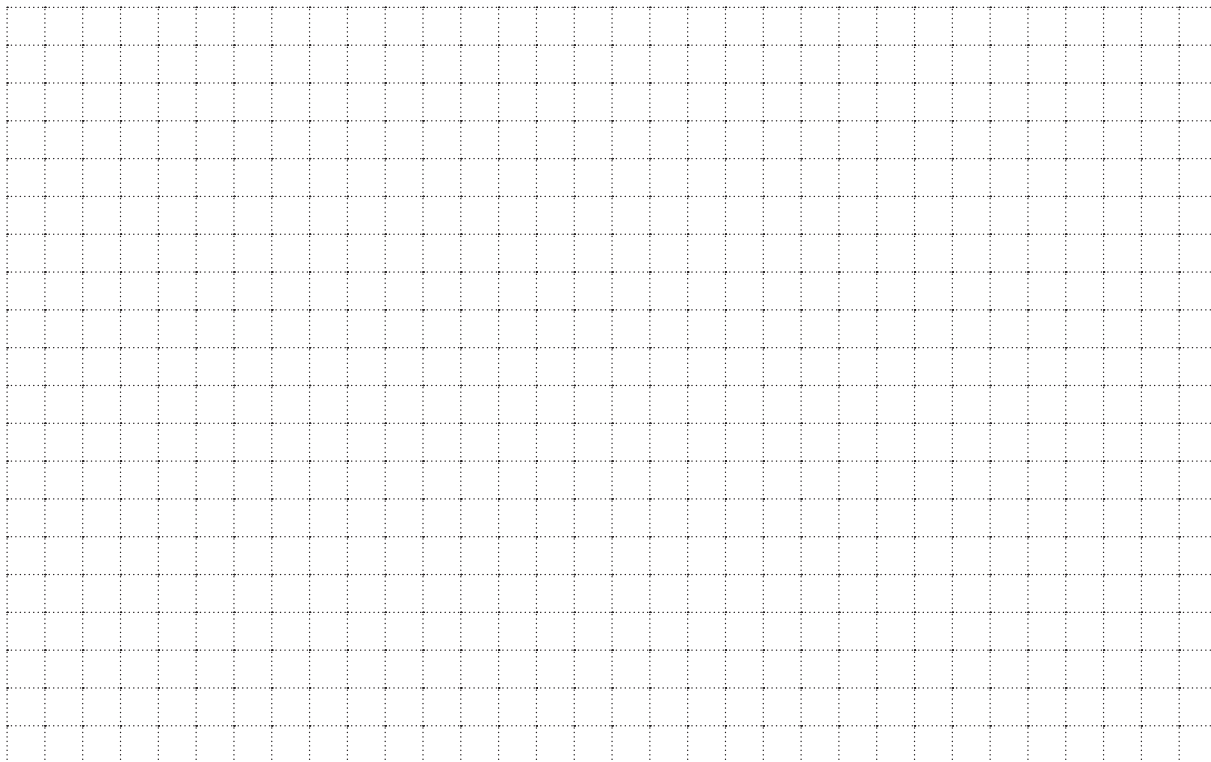
2. _____

5. uzdevums (7 punkti).

Atrisini vienādojumu sistēmu.

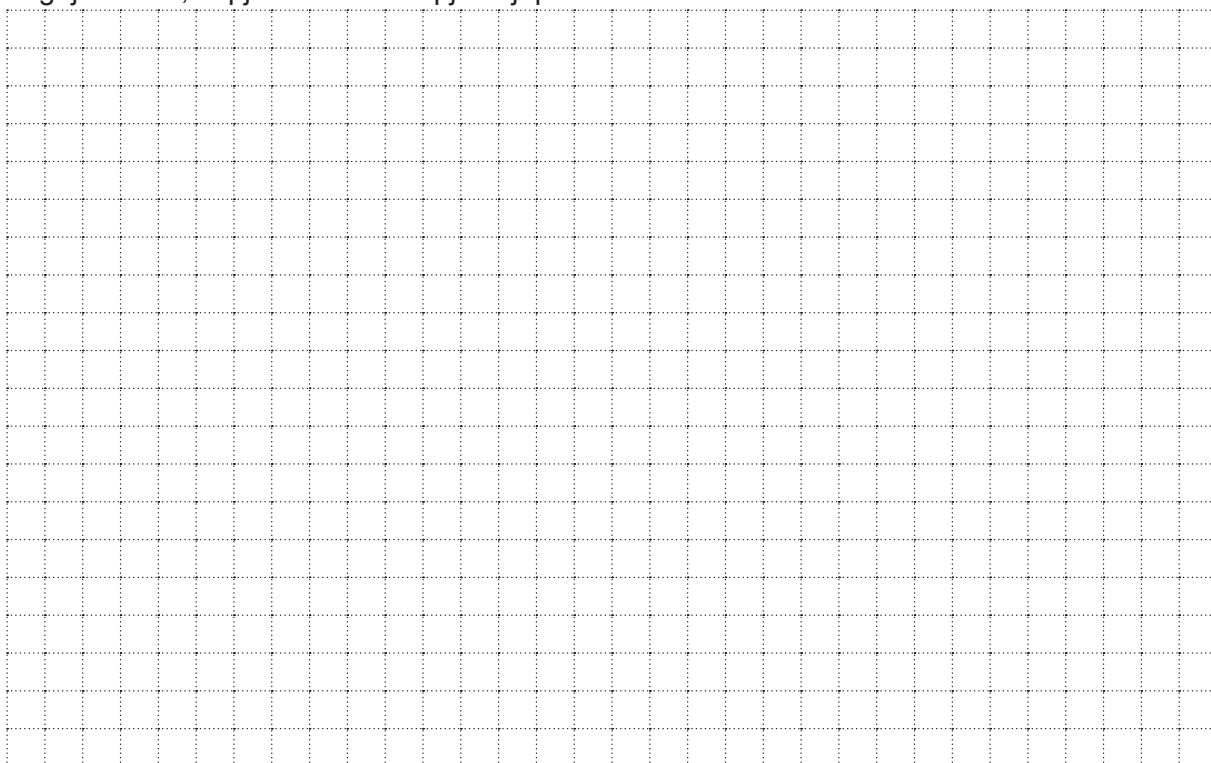
$$\begin{cases} x^2 - xy = 14 \\ x + y = 12 \end{cases}$$

5. _____

6. uzdevums (6 punkti).

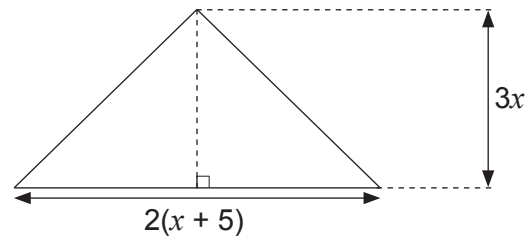
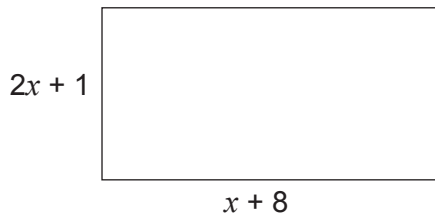
Tūrists ar ātrumu 3 km/h kāpa kalnā un tikpat garu ceļu veica, kāpjot lejā ar ātrumu 7 km/h. Tūrista kāpiens kalnā un kāpiens lejup kopā ilga vienu stundu. Aprēķini, cik kilometrus kopā nogāja tūrists, kāpjot kalnā un kāpjot lejup.

6. _____

7. uzdevums (8 punkti).

Dots taisnstūris un vienādsānu trijstūris.

7.1. Uzraksti taisnstūra un trijstūra laukuma izteiksmes, izmantojot zīmējumā dotos lielumus.

Grid for writing the area formulas for the rectangle and the triangle.

7.1. _____

7.2. Zināms, ka figūru laukumi ir vienādi. Pierādi, ka, vienkāršojot izteiksmi, kas izsaka figūru laukumu vienādību, iegūst $x^2 - 2x - 8 = 0$.

Grid for writing the proof that the areas of the rectangle and the triangle are equal, leading to the equation $x^2 - 2x - 8 = 0$.

7.2. _____

7.3. Aprēķini taisnstūra īsākās malas garumu.

Grid for calculating the length of the shorter side of the rectangle.

7.3. _____

Kopā par
7. uzd.:
_____

1. Saīsinātās reizināšanas formulas.

$$(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$$

$$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$$

3. Kvadrātfunkcija.

$$y = ax^2 + bx + c; \quad x_v = \frac{-b}{2a}$$

x_v – grafika virsotnes x koordināta.

5. Pakāpes.

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}$$

$$a^m : a^n = a^{m-n}$$

$$(a^m)^n = a^{mn}$$

$$a^m \cdot b^m = (ab)^m$$

2. Progresijas.

Aritmētiskā: $a_n = a_1 + (n-1)d$

$$S_n = \frac{(a_1 + a_n)n}{2} = \frac{2a_1 + (n-1)d}{2} \cdot n$$

Ģeometriskā: $b_n = b_1 \cdot q^{n-1}; \quad S_n = \frac{b_1(q^n - 1)}{q - 1}$

4. Kvadrātvienādojums.

$$ax^2 + bx + c = 0; \quad x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{D}}{2a}; \quad D = b^2 - 4ac; \quad (D \geq 0)$$

$$x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}; \quad x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a};$$

x_1, x_2 – vienādojuma saknes a, b, c – koeficienti.

D – diskriminants.

6. Notikuma varbūtība.

$$P = \frac{m}{n};$$

m – notikumam labvēlīgo rezultātu skaits;

n – notikuma visu vienādi iespējamo rezultātu skaits.

7. Kvadrātsaknes.

$$\sqrt{a \cdot b} = \sqrt{a} \cdot \sqrt{b}; \quad a \geq 0; \quad b \geq 0.$$

$$\sqrt{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}}; \quad a \geq 0; \quad b > 0.$$

8. Līdzīgi trijstūri.

Ja $\triangle ABC \sim \triangle A_1B_1C_1$, tad

$$\frac{AB}{A_1B_1} = \frac{BC}{B_1C_1} = \frac{AC}{A_1C_1} = k;$$

$$\frac{P_{ABC}}{P_{A_1B_1C_1}} = k; \quad \frac{S_{ABC}}{S_{A_1B_1C_1}} = k^2.$$

9.

	30°	45°	60°
sin	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
cos	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
tg	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$

10. Laukumi.

Trijstūrim: $S_{\Delta} = \frac{ah_a}{2} = \frac{1}{2}ab \sin \gamma$; **Paralelogramam:** $S = ah_a = ab \sin \gamma$;

a, b – malas; γ – leņķis starp a un b , h_a – augstums pret malu a

Trapecei: $S = \frac{a+b}{2} \cdot h$

a, b – trapeces pamatu malas
 h – trapeces augstums

11. Ģeometriskie ķermeņi.

Prizma: $S = 2S_{pam.} + S_{sānu}$; $S_{sānu} = P \cdot H$; $V = S_{pam.} \cdot H$;

P – pamata daudzstūra perimetrs; H – prizmas augstums.

Piramīda: $S = S_{pam.} + S_{sānu}$; $S_{sānu reg.} = \frac{1}{2}P \cdot h_{sānu}$; $V = \frac{1}{3}S_{pam.} \cdot H$;

P – pamata daudzstūra perimetrs; $h_{sānu}$ – sānu skaldnes augstums; H – piramīdas augstums.

Cilindrs: $S = 2\pi R^2 + 2\pi RH$; $V = \pi R^2 H$;

R – cilindra pamata rādiuss; H – cilindra augstums.

Konuss: $S = \pi R^2 + \pi Rl$; $V = \frac{1}{3}\pi R^2 H$;

R – konusa pamata rādiuss; l – konusa veidule; H – konusa augstums.

Lode: $S = 4\pi R^2$; $V = \frac{4}{3}\pi R^3$;

R – lodes rādiuss.

EKSĀMENS MATEMĀTIKĀ
9. KLASEI
 2019
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

Darba vērtēšanas kritēriji

Uzd. nr.		Punktu kopskaits
1. daļa	1.–25. uzd. – par katru pareizu atbildi – 1 p.	25 punkti
2. daļa	1.1. Sareizina polinomus – 1 p. Izpilda kāpināšanu – 1 p. Savelk līdzīgos locekļus – 1 p. 1.2. Sareizina monomu ar polinomu – 1 p. Sareizina polinomus – 1 p. Savelk līdzīgos locekļus – 1 p. Atrisina nevienādību – 1 p. Uzraksta atbildi – 1 p.	8 punkti
2.	Uzraksta nogriežņa AD garuma aprēķināšanai nepieciešamo trigonometrisko sakarību – 1 p. Aprēķina nogriežņa AD garumu – 1 p. Uzraksta nogriežņa DB garuma aprēķināšanai nepieciešamo sakarību – 1 p. Aprēķina nogriežņa DB garumu – 1 p. Aprēķina nogriežņa AB garumu – 1 p.	5 punkti
3.	3.1. Uzzīmē ceturto figūru – 1 p. 3.2. Aizpilda pareizi tabulas divas kolonnas – 1 p. 3.3. Uzraksta skaitļu virknes diferenci – 1 p. 3.4. Aprēķina virknes 116. locekli – 2 p.	5 punkti
4.	4.1. Aprēķina šķidruma (zupas) augstumu – 1 p. Uzraksta izteiksmi šķidruma tilpuma aprēķināšanai – 1 p. Aprēķina šķidruma tilpumu – 1 p. Izsaka kubikcentimetrus litros – 1 p. 4.2. Aprēķina zupas porciju skaitu un uzraksta atbildi – 2 p.	6 punkti
5.	Izsaka vienu mainīgo lielumu – 1 p. Ievieto mainīgo lielumu otrajā vienādojumā – 1 p. Atrisina iegūto kvadrātvienādojumu – 3 p. Aprēķina otru mainīgo – 1 p. Uzraksta vienādojumu sistēmas atbildi – 1 p.	7 punkti
6.	Izvēlas mainīgo lielumu un uzraksta vienādojumu – 3 p. Atrisina vienādojumu un uzraksta atbildi – 3 p.	6 punkti
7.	7.1. Uzraksta taisnstūra laukuma izteiksmi, izmantojot zīmējumā dotos lielumus – 1 p. Uzraksta trijstūra laukuma izteiksmi, izmantojot zīmējumā dotos lielumus – 1 p. 7.2. Uzraksta vienādību un veic pārveidojumus – 3 p. 7.3. Atrisina kvadrātvienādojumu – 2 p. Aprēķina taisnstūra īsākās malas garumu – 1 p.	8 punkti
8.	8.1. Uzraksta, kurš gliemezis ir uzvarējis – 1 p. 8.2. Apraksta kustības ātrumu (nosaka ātrumu skaitlisko vērtību vai tos salīdzina) līdz 8. minūtei un pēc 12. minūtes, nosaka laika periodu, kurā kustība nav notikusi – 2 p. Ja salīdzina kustības ātrumus tikai divos distancēs posmos – 1 p. Ja salīdzina tikai veikto attālumu vai kustībā pavadīto laiku, tad punkts netiek piešķirts. 8.3. Nosaka, ka gliemeža kustību ir ietekmējis ārējs faktors (piemēram, kāds gliemezi pārvietoja par 30 cm) – 1 p. 8.4. Pamato (pārbauda y vērtību atbilstošajai x vērtībai), ka sakarība $y = 5x$ apraksta trešā gliemeža kustību – 1 p. Ja uzraksta tikai pareizo sakarību bez pamatojuma, punkts netiek piešķirts.	5 punkti

Ja 2. daļas uzdevuma risinājums neatbilst kritērijos norādītajam, skolotājs izveido savus kritērijus atbilstoši norādītajam punktu skaitam.